

HOLMÁR ZOLTÁN

Asszók és párbajok

A vívósport története Nyíregyházán 1892–1942 között

Immár több mint 100 éves múltra tekint vissza a vívás Nyíregyházán. Természetesen hosszú és göröngyös út vezetett el ahhoz, hogy ez a sportág sikerrel megvetesse a lábát Szabolcs vármegye központjában.

A vívás a XIX. században

A XIX. században még nem tartozott a sportolás az emberek hétköznapijához, hiszen a társadalom nagy részét kitevő parasztság a földeken edződött meg, míg a polgári rétegek, de főképp az arisztokrácia képviselői számára a sport a lovaglás, a vadászat, az agarászat és a vívás terére lokalizálódott. Magyarországon a sportolás úttörőinek Széchenyi István és Wesselényi Miklós számítottak. A hídépítő gróf a teniszt és az evezést részesítette előnyben, míg az erdélyi báró kipróbálta magát az ökölvívásban, hosszútávúsvásban, céllövészetben, lovaglásban és a vívásban. Széchenyi jóvoltából alakult meg 1825-ben a Pesti Nemzeti Vívóintézet, míg Wesselényi révén Erdélyben a Kolozsvári Viadal Iskola. 1839-ben az első ismert magyar vívónak, Domján mesternek köszönhetően Vitan címmel megszületett az első magyar nyelvű vívószakkönyv. A szabadságharc bukásával azonban váratlanul megtört a lendület, s a pesti iskolát 1851-ben bezárták. A kiegyezést követően, az európai sportmozgalmak hatására ismét fellendült a sportélet az országban, s 1875-ben megalakult az első hazai sportegyesület, a Magyar Atlétikai Club (MAC), ezzel pedig a vívás ismét bekerült a sportágak közé. Az egyesület első vívómestere Keresztessy József volt. 1894-ben a MAC megszervezte az első magyarországi vívóakadémiát, majd a következő évben megrendezte ez első vívóversenyt is hazánkban. 1896-ban sor került Budapesten a millenniumi versenyre, melyet a firenzei Italo Santelli nyert meg. Az olasz sportembert még ebben az évben felkérték a MAC vívószakosztályának vezetésére, s ettől kezdve a magyar kardstílus megújítójaként 27 éven át az ő keze alól kerültek ki a legjobb magyar vívók.

A vívósport Nyíregyházán a Monarchia korszakában

Nyíregyházán a sport és egyben a vívás ügyét a város vezetősége karolta fel. Ennek hatására a városban 1875-ben megalakult a Nyíregyházi Korcsolyázó Egylet. Bő egy

évtizeddel később a Magyar Országos Testnevelési Szövetség 1887-ben körlevélben hívta fel az ország figyelmét a sportra és annak fontosságára, melynek eredményeképp megindultak a szervezési munkálatok vidéken is. Nyíregyháza vezetése dr. Jósa András vármegyei főorvost, valamint Somogyi Gyula és dr. Kovács Elek közjegyzőket bízta meg azzal, hogy a körlevél értelmében tegyenek hathatós lépéseket az ügy érdekében. Munkájuknak köszönhetően még az év folyamán megszületett a Nyíregyházi Torna- és Vívó Egyesület, vagyis az NyíTVE. Az egylet elnökének Jósa doktor választották meg, a Főgimnázium¹ igazgató tanácsa pedig az egyesület rendelkezésre bocsátotta tornacsarnokát. Ám a klub csupán három évig működött. A Sport-Világ szerint működésüket Chappon Károly vívómesternek köszönhették, akit a nyíregyházi ágostai evangélikus gimnázium ideiglenesen alkalmazott, de miután állása megszűnt, az egyesületi élet is szünetelt. Ebben az időben Benedek Gyula vívótanár Debrecenből járt át vívóórákat adni a főgimnázium tornatermében.²

Annak ellenére, hogy 1896-ben megszületett a Nyíregyházi Kerékpáros Egylet és az 1890-es évek végén megalakult a Lawn-Tennis Egyesület is, az évtizedet a pangás jellemezte a sport terén. Az első nagy párbajok is Nyíregyháza huszárjaihoz köthetők, hiszen 1891-ben adták át az Osztrák-Magyar Monarchia legkorszerűbb lovassági laktanyáját a városban. Nem sokkal ezután, 1892 nagypéntekén „szentelték” fel a vívótermet is. Halassy János ügyvéd és Mezőssy Béla huszár önkéntes csaptak össze. A párbaj oka tulajdonképpen az ügyvéd és idősebb Mezőssy közti nézeteltérés volt, amit a fiú így óhajtott rendezni. Délután 2 órakor kezdtek a küzdelmet, mely az első „komoly sebre ment”. A felek első összecsapása mindjárt olyan erős volt, hogy mindketten megsebesültek, s ebből a segédek és az orvos Halassy sebét súlyos természetűnek minősítették. A jól végzett munka után a felek kibékültek. Egy hónap múlva, május 10-én estefelé lovag Ashbash Tasziló huszár hadapród- tiszthelyettes és Kölber turjaremetei méntelepi főhadnagy vívtak ma már kideríthetetlen ok miatt véres párbajt, ahol a komolyabb sebeket lovag Ashbash hadapród-tiszthelyettes úr kapta.³

A másik nagy összecsapásra 1895. február 22-én, reggel került sor, egy honvéd és egy közös hadseregbeli hadnagy között, mely a honvédtiszt sebesülésével végződött. A városban azt beszélték, hogy a párbaj oka az a különös viszony, amely szerinte Magyarországon a közös hadsereg és a m. kir. honvédség tisztjei között létezik, hogy tudniillik a közös hadsereg tisztje magát előkelőbb állásúnak tekintette a vele egyenrangú honvédtisztnél, s ezt általában nem a legfinomabb modorban érezte is vele. Az igazsághoz persze az is hozzátartozik, hogy ugyanezt az érzést nevelték a legénységbe is, így aztán nem volt ritka, hogy a nyíri vinkótól megzavart fejű közös és honvédhuszárok is egymásnak estek egy-egy vendéglő, kocsmá környékén, nem kis munkát adva a városi rendőrségnek és a laktanyai készütségeknél.⁴

1911. november 15-én csicserei Orosz György császári és királyi kamarás, honvéd őrnagy és Butykay Tibor tisztviselő estek egymásnak nehézlovassági kardokkal

¹ Napjainkban az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium

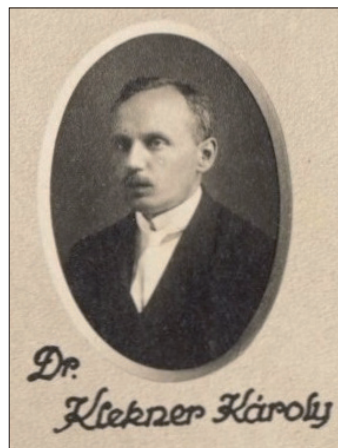
² Nyírvidék, XVI: 27. 1895. július 7. 6.

³ BENE JÁNOS: A nyíregyházi huszárok. Nyíregyháza, 1991. MTC Press Kiadó, 24.

⁴ I. m., 14.

a Fodor-féle vívóteremben. Orosz György segédei Jóny László alezredes, osztályparancsnok és lovag Ybl Miklós honv. huszár alezredes, Butykay pedig Fisch Ernő és Horthy Béla földbirtokosok voltak. Az első vérig tartó párbajban Orosz a karján megsebesült. Arról hallgat a fáma, hogy miért vívtak párbajt, mindenesetre alapos okuk lehetett rá, hisz ezután sem békültek ki.⁵

Eközben a civil életben, a sport terén új lendületet az 1905-ös esztendő hozott, amikor az NyTVE december 30-án újból megalakult 10 szakosztállyal – köztük a vívással. Nyíregyházán a sport szükségessége, annak áldásos volta, erkölcsnemesítő ereje felszívódott a közvélemény tudatába és ezúttal olyan szilárd alapokra helyezték, hogy az rövidesen országos hírnévre tett szert. Az NyTVE első elnöke Rónay Jenő személyében éppen egy vívó volt, majd tőle Somogyi Gyula vette át az elnökséget. 1906-ban dr. Sasi Szabó László személyében ugyancsak agilis ember vette át a sportegyesület vezetését, melynek eredményeképpen az NyTVE és a vívósport a virágkorát kezdte élni. A szervezet kezdetben a szertornát, az atlétikát, a céllövészetet és a vívást kultiválta – ez utóbbiban Rónay Jenő a többszörös bajnok, a kiváló stílusú dr. Garay Kálmán és dr. Klekner Károly alkottak maradandót.⁶

A Nyírvidék 1908. augusztus 9-i számából értesülhetünk arról, hogy Tokajban nagyszabású sportrendezvény volt a környék sportköreinek a részvételével, ahol a nyíregyházi sportegyesület mutatta fel a legjobb eredményeket. A vívóverseny több mint két órán át tartotta feszült izgalomban a közönséget, mely során nyolc versenyző mérte össze tudását. Természetesen az első díjat a nyíregyházi Garay Kálmán hozta el kemény csatában a miskolci Tribuszer Károly elől. Garay nevéhez egy érdekesség is kapcsolódott: bal kézzel vívott. Egyébként kiváló futó hírében állt, ráadásul ugyanezen a sportrendezvényben futásban a dobogó második fokára is felállhatott. Sokoldalú sportember volt ő, aki a későbbi években a 100 és 220 yardos síkfutásban is verhetetlennek számított.⁷

1908. augusztus 23-án vívóestélyt rendeztek Nyíregyházán, ahol az 1908-as olimpia kétszeres bajnoka, dr. Fuchs Jenő is megjelent és tudásával elkápráztatta a szabolcsi közönséget. A megnyitóra este 8 órakor került sor és a rendezvény elején az NyTVE elnöke, dr. Sasi Szabó László díszoklevéllel tüntette ki az olimpikont. Az ünnepség befejeztével kezdetét vette a vívóakadémia, mely során megcsillogtatta tudását a későbbi többszörös olimpiai bajnok édesapja, Gerevich Aladár pesti vívómester, a nagyváradi katonai vívómesterek személyében Bach Jenő és Ganzmann Ferenc, valamint az NyTVE színeiben Garay Kálmán és Rónay Jenő. A közönség élvezettel nézte végig a sportklasszisok asszóit, a legtöbb tapsot pedig a kétszeres olimpiai

⁵ Uo. 14.

⁶ HÁGER LÁSZLÓ (SZERK.): Szabolcs vármegye fejlődése és kortörténete. H. n., 1929. 417.

⁷ Nyírvidék, XXIX: 32. 1908. augusztus 9. 5.

aranyérmes, Fuchs doktor kapta. A rendezvény a Korona Szállóban rendezett bankettel zárult.⁸

1909 júniusában Nyíregyháza újabb sikert ért el a vívás területén. A NyTVE vezetésének sikerült a Szegedi Vívó Egyesület vívótanárát, Armentani Ede olasz vívómestert megnyerni arra, hogy nyári szünideje alatt hat hétre terjedő vívótanfolyamot szervezzon a városban. A Nyírvidék tudósítójától tudhattuk meg azt is, hogy képzés teljes költsége 30 korona volt.⁹

Újabb vívókurzusra 1909 decemberében került sor, amikor a jó nevű és kiváló vívómester, Giuseppe Pellegrini érkezett Nyíregyházára. Három hónapra szóló oktatást hirdetett meg, s a vívóórákra a helyi polgári fiúiskola Szentmihályi utcai (ma Bethlen utcai) tornatermében került sor naponta délután 4 órától este 10 óráig. Bárki jelentkezhetett erre a képzésre személyesen Garay Kálmánnál, aki az NyTVE jegyzője is volt egyben. Olyan népszerű volt Pellegrini kurzusa, hogy a tervezett három helyett négy hónapon át tanította a nyíregyháziakat a vívás fortélyaira – fiatalokat és időseket, gimnazistákat és hölgyeket egyaránt.¹⁰

A Nyírvidék 1910. április 10-i számából értesülhetünk arról, hogy Pellegrini az öccsével, Virgilióval együtt április 14-ére egy vívóestét szervezett a Korona Szálló nagytermében, melyen több számban is képviseltették magukat, amatőrök és profik egyaránt. A következő listát állították össze:

- a) Iskola-vívás vitézzel: Groák Bertuska, Groák Pistike, Jakó Palika, Klár Elek, Blauer Miklós.
- b) Iskola-vívás karddal: Csernák Lajos
- c) Szabad vívás vitézzel: Groák Ödönné, Virgilio Pellegrini, Garay Kálmán, Schulhof Imre
- d) Szabad vívás karddal: Rónay Jenő, dr. Sasi Szabó László, dr. Szent-Imrey Tamás, Horváth Dezső, Pál Sándor, Szűcs Géza.

A vívóestélyt a gyermektanítványok iskolavívása nyitotta meg, majd a szabadmérkőzések sorát Giuseppe Pellegrini és Szűcs Géza kard asszója indította el. A legnagyobb érdeklődést természetesen a két olasz vívómester keltette az egymással vívott tőrasszók révén. Ezen az estén az NyTVE részéről Rónay Jenő inkább karddal, míg Garay Kálmán tőrrel vívtak igazán szépen. A szebbik nem képviselőjében Groák Ödönné alkotott maradandót, hiszen az idősebb Pellegrini fivérével vívott tőrasszójával elkápráztatta a közönséget. Minden bizonnyal nagy hatással lehetett az úrhölgyre Tary Gizella példája, aki egy évvel korábban megnyerte az első magyar női tőrvívóbajnokságot.¹¹

Az NyTVE vívói a legnagyobb sikert 1910. május 27-én érték el. Ezen a napon került sor Angelo Toricelli kiváló budapesti vívómester tízéves működésének jubileuma alkalmából Miskolcon megtartott nagyszabású vívóversenyre, melyen Garay Kálmán tizenkét mérkőzést zsinórban megnyerve szerezte meg Miskolc város bajnokságát és

⁸ Nyírvidék, XXIX: 35. 1908. augusztus 30. 5.

⁹ Nyírvidék, XXX: 23. 1909. június 6. 6.

¹⁰ Nyírvidék, XXX: 50. 1909. december 12. 5.

¹¹ Nyírvidék, XXXI: 16. 1910. április 17. 6.

egy gyönyörű ezüst serleget. A másik nyíregyházi sportoló, Szent-Imrey Tamás pedig a Miskolci Atlétikai Club ezüstérmét vehette át.¹²

1910 nyarán dr. Sasi Szabó László kezdeményezésére Vívó Club alakult Nyíregyházán, melynek elnöke Sasi doktor, igazgatója Rónay Jenő, míg titkára Garay Kálmán lett. Tényleges működését azonban csak október 1-jén kezdte meg Giuseppe Pellegrini vívómester vezetésével.¹³

1911 októberében újabb, négyhónapos vívókurzus vette kezdetét, ezúttal egy másik olasz vívómester, Carlo De Palma vezetésével. Az 1912-es olimpiai bajnok Berty László százados és Angelo Toricelli ajánlotta őt az NyTVE számára. Az itáliai sportember tanítványa volt egyébként az 1924-es párizsi olimpiai bajnok, Pósta Sándor is.¹⁴ Két évvel később, 1913 októberében ismét meghirdette kurzusát előbb hat hétre, majd azt követően megkezdte téli négy hónapos tanfolyamát is. Vívni hetente háromszor – hétfőn, szerdán és pénteken – lehetett nála, délután 5 órától este 8 óráig, melynek tandíja összesen 60 korona volt. A helyszínt a korábbiakhoz hasonlóan a polgári fiúiskola tornaterme adta, a vívófelszerelést, kardot és sisakot pedig a mester biztosította tanítványai számára.¹⁵ A virágzó vívósportot Nyíregyházán végül az 1914-ben kirobbant első világháború szakította meg. Az országban több sportoló bevonult katonának és sajnos sokan közülük elestek a csatateremen.

A vívósport Nyíregyházán az 1920-as években

A négy évig tartó értelmetlen vérzivatar követően lassan, de újból fellendült a sportélet Nyíregyházán, s az NyTVE eredményeinek hatására újabb sportegyesületek alakultak a városban.¹⁶ 1919-ben megalakult a Nyíregyházi Törekvés Sport Egyesület (NyTSE), mely az 1921-ben alakult Nyíregyházi Kereskedők Sport Egyesülete (NyKSE) fúziója után 1923-tól NyKISE néven működött tovább. Ez a szervezet hat szakosztállyal rendelkezett – köztük 1925-től a vívással is.¹⁷

Az NyTVE 1920 és 1922 között már több, rövidebb vívó-tanfolyamot tudott rendezni, ám ezek – bármilyen kiváló mesterek is vezették – rövid időtartamuk miatt nem szolgálhatták a kitűzött célt, hosszabb lefolyású tanfolyam rendezése az 1919-es román megszállás és a trianoni békediktátum okozta mostoha körülmények miatt nem volt lehetőség Nyíregyházán.

A Nyírvidék 1920. szeptember 7-i számából értesülhetünk arról, hogy Rónay Jenő vívószakosztályi elnök felhívást tett közzé, melyben kéri az első világháború alatt bezárt vívótanfolyam egykori résztvevőit és további érdeklődőket, hogy szeptember 7-én, délután 6 órakor a gimnázium tornatermében szíveskedjenek megjelenni.¹⁸

Az NyTVE 1921. január 30-án, a Korona Szálló nagytermében házi estét rendezte.

¹² Nyírvidék, XXXI: 25. 1910. július 3. 5.

¹³ Nyírvidék, XXXI: 38. 1910. október 2. 6.

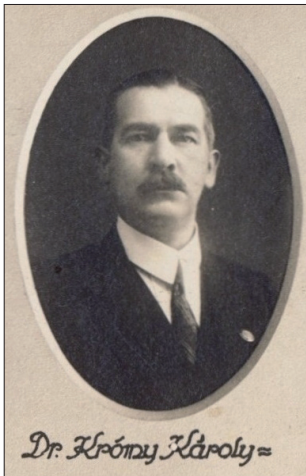
¹⁴ Nyírvidék, XXXI: 41. 1911. október 8. 4.

¹⁵ Nyírvidék, XXXIV: 79. 1913. október 2. 6.

¹⁶ HÁGER LÁSZLÓ (szerk.): Szabolcs vármegye fejlődése és kortörténete. H. n., 1929. 418.

¹⁷ HUNEK EMIL (szerk.): Nyíregyháza és Szabolcs vármegye közszégei. A magyar városok monográfiája VIII. Budapest, 1931. 292.

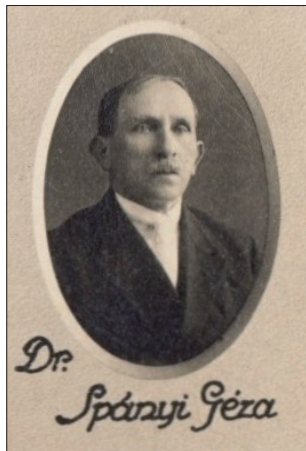
¹⁸ Nyírvidék, XLI: 204. 1920. szeptember 7. 3.

zett, melyen szerepet kapott a vívás is.¹⁹ A rendezvényt dr. Krómy Károly egyesületi elnök beszéde nyitotta meg, majd egy nagyszerű élőképpel zárták a műsor.²⁰

A Nyírvidék a következőket írta ekkoriban a sportágról: „a NyTVE mint a testnevelés minden ágára, úgy a legjobb magyar sportra, a vívásra is intenzíven terjeszti ki figyelmét. A Nyetve e téren kifejtett buzgólkodásának szemmel látható nagy sikere az a pedagógiai értékű eredmény, amelyet az egyesület által városunkban szervezett én a kiváló vívóiskolai mester, Karpinecz Hermiás tanár vezetésével működő vívókurzus növendékeinek készültségében maris felmutat. A Nyetvének a vívósport fellendítése terén megindított sikeres akciója mintegy koronájához jut annak a vívóakadémiának rendezésével, amely folyó hó 10-én, csütörtökön este nyol-

córai kezdettel a főgimnázium tornatermében lesz Sportbarát köröknek s általában a testnevelés ügye iránt napjainkban már olyan széles rétegű nagyközönségnek páratlan élményt fog nyújtani ez a vívóest, amelynek elsőrangú klassziszát a Nyetve kérésére városunkba érkező és a vívó akadémián résztvevő fővárosi mesterek emelik magas

sportértékre. A vívó akadémiára Beky József, a Magyar Vívómesterek Egyesületének titkára és Horváth Sándor a Magyar Vívómesterek Egyesületének alelnöke érkeznek le Nyíregyházára, hogy aktív részvételükkel nyújtsanak példásan értékeset a páratlanul fejlett magyar vívósport terén. A vívó akadémián a fővárosi mestereken kívül részt vesznek Karpinecz tanár és tanítványai is, akik bizonyára sok örömet szereznek a kitűnő mesternek és a szülőknél egyaránt. Fellépnek természetesen a nyíregyházi vívógárda jelesei is, dr. Klekner Károly, dr. Berend László, dr. Spányi Géza és Mikó Bertalan. A sportünnepély számba vehető vívóakadémia elé várakozással és érdeklődéssel tekinthetünk.”²¹

1921. június 19-én az NyTVE a városban tízhetes vívó és svéd torna-tanfolyamot szervezett Karpinecz Hermiás és Kmettykó Lajos fővárosi torna- és vívótanárok révén. A kurzus két nappal később vette kezdetét, s a tíz hétre a vívás díja 500 korona volt, míg a svéd torna 250 koronába került.²² A helyszín ismételtén a főgimnázium tornaterme volt, ahol férfiak és nők számára egyaránt tartottak kard és tör vívótanfolyamot. A sportág népszerűségét bizonyítja, hogy a képzésre igen nagy számban jelentkeztek.²³

¹⁹ Nyírvidék, XLII: 23. 1921. január 29. 3.

²⁰ Nyírvidék, XLII: 24. 1921. január 30. 1.

²¹ Nyírvidék, XLII: 29. 1921. február 6. 3.

²² Nyírvidék, XLII: 137. 1921. június 19. 3.

²³ Nyírvidék, XLII: 150. 1921. július 6. 3.

Az NyíTVE választmánya 1921. november 4-én, délután 5 és fél óraker a Városháza tanácstermében ülést tartott a téli sportok – birkózás, korcsolya és vívás – munkarendjével kapcsolatban.²⁴ Ennek eredményeképpen Karpinecz Hermiás vívómester december 21-én, délután 4 óraker megkezdte az oktatást a Kossuth Lajos Főgimnázium dísztermében.²⁵

A Nyírvidék 1922. március 2-i számában olvashatjuk, hogy a vívás tekintetében lényegesen javult a helyzet és nem kell külföldre menni rátermett oktatóért. A négyhónaposra tervezett tanfolyamot ugyanis az egyik helybéli középiskola tanára fogja vezetni, akinek sportmúltja és rokonszenves egyénisége teljes biztosítékot nyújt arra, hogy a tanfolyam a kívánt eredményhez fog vezetni. Munkájában „veterán” vívók egész gárdája fogja segíteni Rónay Jenő, dr. Klekner Károly, dr. Spányi Géza, Vincze Őrnagy, dr. Berend László és Mikó Bertalan révén. A tanfolyam március 1-jén vette kezdetét, melynek díja 250 korona, de közszolgálati alkalmazottak részére csupán 100 korona volt megállapítva kedvezményes árként, valamint kilátásba helyezték felszerelés használat, fűtés és világítás címen további, mérsékelt díjakat megállapítani. Jelentkezni Krómy Károlynál lehetett.²⁶

Ezután következett egy hosszú szünet, majd 1923. november 17-én, délután 6 óraker az evangélikus főgimnázium tornatermében kezdetét vette az újabb vívótanfolyam, melyen minden héten kedden, csütörtökön és szombaton délután 6-tól 8 óráig lehetett részt venni. Jelentkezni ezúttal is Krómy irodájában lehetett.²⁷ 1924. október 14-én ugyanez a tanfolyam, a megszokott időpontokban újból kezdetét vette Krómy Károly kezdeményezésére.²⁸

1925 februárjában az NyKSIE vívószakosztálya is megkezdte működését, melynek vezetésével Nyíregyháza legjobb és legrégebb vívóit bízta meg az egyesület. Ezen kívül tanfolyamok indításával is népszerűsíteni akarták a sportágat, s ráadásul még hölgyek számára is külön törvívó tanfolyamot indítottak.²⁹

²⁴ Nyírvidék, XLII: 250. 1921. november 4. 4.

²⁵ Nyírvidék, XLII: 290. 1921. december 22. 4.

²⁶ Nyírvidék, XLIII: 50. 1922. március 2. 5.

²⁷ Nyírvidék, XLIV: 260. 1923. november 16. 5.

²⁸ Nyírvidék, XLV: 234. 1924. október 12. 6.

²⁹ Nyírvidék, XLVI: 34. 1925. február 12. 3.

1925. március 8-án Kerületi Ifjúsági Tornaversenyt rendeztek az evangélikus Kossuth reálgymnáziumban, ahol 18 órakor kezdetét vette a vívás döntője is.³⁰

A Nyírvidék 1925. szeptember 2-i számából értesülhetünk, hogy Szabolcs címmel sportlap indul Nyíregyházán, mely több sportág mellett a vívást is népszerűsíteni kívánja.³¹

Közben az NyTVE sem télenkedett, s Krómy Károly révén 1925. október 1-jétől ismét meghirdette a szokott időpontokban vívó-tanfolyamát.³² Az ősz folyamán érkezett Nyíregyházára a miskolci Gerevich Aladár-vívóteremből Felici Lajos vívómester, aki először a Deák Ferenc utcán nyitotta meg vívóiskoláját, majd a következő évben átköltözött az Egyház utcára. A pesti Fodor-iskola egykori tanítványaként az általa indított tanfolyamokkal szintén a vívást kívánta népszerűsíteni. Sok kísérlet után egyedül neki sikerült lelkes vívógárdát gyűjteni maga köré és ezáltal a legnemesebb sportot, a vívást megkedveltetni a nyíregyházi ifjúsággal. 35 tanítványából 12 nő volt. Felici mester beszámolt arról is, hogy a nők körében sokkal népszerűbbé vált a vívás, amit azzal indokolt, hogy eme nemes sportág karcsúvá és hajlékonyá teszi a testet, az izmokat pedig finomakká és ruganyossá edzi. Tapasztalata szerint a férfiak inkább a kardot részesítették előnyben, mert az kimondottan drasztikus izmokat fejleszt, míg a hölgyek a törrel szeretnek jobban vívni, mellyel szebb mozdulatokat tudnak elérni. Felici munkásságával a vívás Nyíregyházán az 1920-as évek második felében a virágkorát élte.³³

1926. május 13-án a Széchenyi Sportkör és cserkészcsapata „majális” néven egy színes rendezvénnyel készült Sóstón, melyen a főszerepet a stafétafutás kapta, de előtérbe került több más versenyszám mellett a vívás is.³⁴

1926 májusában Felici Lajos rövid időre elhagyta Nyíregyházát, megfordult több vidéki városban, de végül október 11-én visszatért a városba, hogy folytassa munkáját.

1927. július 5-én Karpinecz Hermiás okleveles vívómester is megkezdte vívó-tanfolyamát az evangélikus Kossuth Gimnázium tornatermében. Az edzést minden napra meghirdetette, melynek díja 30 pengő volt.³⁵ 1927. október 16-án a Nyírvidék méltatta Felici Lajos eddigi, már három éve tartó eredményes nyíregyházi munkásságát. A vívómester ekkor már az evangélikus elemi népiskola tornatermében alakította ki vívóiskoláját.

1928. február 5-én Tamássy József főszerkesztő jóvoltából megjelent a Keletmagyarországi Sportévkönyv, melyben részletesen ismerteti az elmúlt évben történt összes Szabolcs vármegyei sporteseményt, köztük a vívást is.³⁶

A Nyírvidék 1928. április 22-i számából értesülhetünk arról, hogy májusban Felici Lajos nagyszabású versenyt rendez Nyíregyházán, ahol nemcsak tanítványai, de a főváros legjobb vívói is megjelennek majd. A kétszeres Európa-bajnok dr. Gombos

³⁰ Nyírvidék, XLVI: 55. 1925. március 8. 7.

³¹ Nyírvidék, XLVI: 197. 1925. szeptember 2. 4.

³² Nyírvidék, XLVI: 220. 1925. szeptember 30. 5.

³³ Nyírvidék, XLVII: 231. 1926. október 12. 3.

³⁴ Nyírvidék, XLVII: 101. 1926. május 6. 5.

³⁵ Nyírvidék, XLVIII: 149. 1927. július 5. 5.

³⁶ Nyírvidék, XLIX: 29. 1928. február 5. 12.

Sándor, a bécsi verseny győztese Petschauer Attila, a Magyar Vívómesterek Országos Egyesületének elnöke Tóth Ferenc egyetemi vívómester, Gellér Alfréd magyar királyi honvéd fővívómester, valamint Italo Santelli egykori tanítványa, Duronelly László is képviselteti magát.³⁷ Végül június 1-je lett a pontos időpont, a helyszín pedig a Korona Szálló. A névsor kiegészült még Tihanyi László nevével, aki az elmúlt évben főiskolai bajnok volt.³⁸

Filótás Tivadar

1928 nyarán Felici Lajos is elhagyta Nyíregyházát és Frankfurtba ment oktatni. Az 1928-as esztendő legnagyobb sportrendezvénye az amszterdami olimpia volt, melyen az 1932-től Nyíregyházán, a Hadik-huszároknál szolgáló Filótás Tivadar huszárőrnagy is részt vett, aki egyedüli magyar versenyzőként képviselte hazáját az öttusában. A sportág első magyar olimpikonjaként érmet ugyan nem tudott szerezni, de emelt fővel távozhatott a nyári játékokról.³⁹ Édesapja Filótás Ferenc huszárezredes a korábban Nyíregyházán állomásozó kassai 5. honvéd huszárezred parancsnokaként részt vett az első világháborúban. Az ő nevéhez fűződik a tör- és párbajtőrívás magyarországi népszerűsítése. 1922-ben nyugdíjba ment és megválasztották a Magyar Vívószövetség elnökévé. Vívott Italo Santellivel, míg Kabos Endrének és Gerevich Aladárnak edzője volt. Fia, Filótás Ferenc nemcsak sportban, de a katonai pályán is követte édesapját.⁴⁰

A vívósport Nyíregyházán az 1930-as években

A vívás iránti érdeklődés és a sportág lendülete az 1930-as években tovább emelkedett. Jó példa erre a Nyírvidék 1930. január 15-i számában megjelent cikk, mely „A vívóélet fellendülése Nyíregyházán” címet kapta. A következőket írták akkor: „A testnevelés rohamos fejlődésének következménye, hogy a sportok intenzívebb művelése sem maradhat a főváros mögött. A sportok között a vívást, amely a legelegánsabb és a testi ügyesség és izomzat fejlesztésére mindig a leghivatottabb sport volt, ezen kívül a magyar férfias szellemnek is a legerősebb kifejezője, Nyíregyházán eddig is kultiválták. Szükséges azonban, hogy ez a nemes sport minél szélesebb rétegek számára hozzáférhetővé legyen. Ezért örvendetes esemény az, hogy Zágoni Dezső testnevelő tanár felkérte az országos nevű és hosszú sportpályán kitűnő eredménnyel működő Orbán Sándor okl. katonai fővívómestert, ki Debrecenben telepedett le, hogy vele együtt működve, szaktudását és tanítási módszerét nálunk is érvényesítse. Orbán mester, aki hosszú ideig a Ludovika Akadémián volt tanár, a régi híres vívó-

³⁷ Nyírvidék, XLIX: 92. 1928. április 22. 16.

³⁸ Nyírvidék, XLIX: 122. 1928. május 31. 5.

³⁹ BENE JÁNOS–SZABÓ PÉTER: A magyar királyi honvéd huszár tisztikar 1938–1945. Nyíregyháza, 2003. Jóna András Múzeum Kiadványai. 86.

⁴⁰ Népszava, CXXX: 52. 2002. március 2. 15.

gárdából több kiemelkedő vívógárdát nevelt: Békéssy Béla huszárszázados is, mint az ő tanítványa nyerte meg 1902-ben Magyarország kardbajnokságát, mit hat egymást követő éven át tartott. Ugyanakkor tanítványai voltak: Filótság Ferenc ezredes, Schenker Zoltán ezredes, Beczner József alezredes, vitéz Temesváry Gerő százados stb. Orbán mester, mint pedagógus is kiváló. Nemcsak versenyvívók kiképzésével foglalkozik, különös ambíciója, hogy a fiú, mint leánygyermek és hölgyek is megkedveljék és kultiválják ezt a minden tekintetben testfejlesztő, ügyességre nevelő és jellemképző sportot. Zágoni Dezső testnevelő tanára az érdem, hogy a vívósport fejlesztése érdekében Orbán mesterrel karöltve vállalkozik a nehéz időkben e nemes sport fejlesztésére. Kívánjuk és reméljük, hogy fáradsága meghozza nemes gyümölcsöt. A vívásoktatás folyó hó 16-án kezdődik.”⁴¹

Egy évvel később, 1931. október 5-étől Szarka Andor Wienerneustadt-i katonai vívó és tornatanárképző Nyíregyházán vívótanfolyamot indított. A Főreáliskola és a budapesti Fodor-féle testnevelő intézet egykori vívómestere a Károlyi tér 9. szám⁴² alatt, a korábbi szabadkőműves páholyban rendezkedett be, ahol már október 1-jétől lehetett nála jelentkezni férfiaknak, nőknek és gyermekeknek egyaránt, tőr, kard és párbajtőr számokban.⁴³

1932 márciusában a nyíregyházi kerületi vívóversenyen a Kossuth Lajos Reálgimnázium vívói szenzációs győzelmeket aratva jogosultak lettek indulásra az országos vívóversenyen. Sajnos a vívók betegsége miatt csak két töröző vehetett részt az országos megmérettetésen Juhász Benjámín és Szondy István révén, akik dicsőséget szereztek gimnáziumuknak és városuknak. A két ifjú vívó fáradságot és költséget nem kímélve mentek el az országos bajnokságra, hogy bebizonyítsák, nemcsak a fővárosban, hanem vidéken is van vívósport, és Szabolcs vármegyében is vannak olyan kiváló vívók, mint Budapesten. Március 19-én, szombaton fél 3-kor vette kezdetét a tőr egyéni bajnokság a Zrínyi reálgimnázium tornacsarnokában. A sokak által nem ismert Kossut-diákok egészen a döntőig verekedték magukat, ahol tudásukkal bámulatba ejtették a budapestieket. A legnagyobb esélyesnek tartott pestvidéki bajnok, Goldmann sima 5:0 arányú vereséget szenvedett Szondytól, aki azonban a hatodik asszójában lábficamodást szenvedett, és ezzel az ötödik helyre szorult. A nagy szenzációt Juhász Benjámín teljesítménye jelentette, aki nyolc asszó után még mindig veretlen volt, s a döntőben csupán a zsűri támogatását maga mögött tudó Pósta Sándor olimpiai bajnok fiától szenvedett 5:4 arányú vereséget. Ennek ellenére a nyíregyházi diák elnyerte a fővárosiak szimpátiáját és a hatalmas teljesítményével végül országos második helyezést ért el. A viadalt követően levélben ismerték el a Kossuth Lajos Reálgimnázium testnevelő tanára, Zágoni Dezső munkásságát.⁴⁴

1932. április 19-én az NYTVE Szarka Andor okleveles vívómesterrel karöltve az Ipartestület székházában megrendezte vívóakadémiáját, melyen Szabolcs vármegye főispánja, Erdőhegyi Lajos is megjelent. Ez nem volt véletlen, hiszen a nyíregyhá-

⁴¹ Nyírvidék, LI: 11. 1930. január 15. 4.

⁴² Napjainkban a Benczúr tér.

⁴³ Nyírvidék, LII: 218. 1931. szeptember 27. 5.

⁴⁴ Nyírvidék, LIII: 66. 1932. március 22. 2.

zi vívókon kívül képviseltették magukat a nyírbátori és kisvárdai kardforgatók is. A rendezvényt dr. Spányi Kornél, az NyTVE egykori vívógárdájának egyik legtöbb sikert aratott tagja nyitotta meg beszédével, majd két órán át tartó látványos küzdelem vette kezdetét. A legnagyobb tapsot báró Perényi Gabriella, Észak-Magyarország többszörös törvívó bajnoknője kapta, akit már ekkor az ország legjobb női törvívói között tartottak számon. A két kisvárdai vívó – Varga, valamint Németh – rutinos és eredményes vívásukkal arattak osztatlan sikert. Az NyTVE vívóit dr. Czesznák, Jakab, Sichermann, Balla, Rosenwasser, dr. Sipos és Eötvös képviselték, akik kardtőriskolában és szabadvívásban mutatott meglepően fejlett tudásukkal bizonyították, hogy csak megfelelő vezetésre és támogatásra van szükségük ahhoz, hogy nevük országosan ismert legyen. A vívóélet megindításáért az NyTVE-t illeti az elismerés, hogy Szarka Andor okleveles vívómester szerződtetésével módot nyújtott vívóinak arra, hogy megszerezhessék mindazt a vívótudást, mely révén komoly versenyeken is eredménnyel állhassák meg helyüket. A bemutatott vívás pedig a legszebb és legjobb propaganda volt Szarka Andor számára is, akinek vívótermében megkészszerződött vívógárda készült az eljövendő versenyekre.⁴⁵

1932. szeptember 18-án Sóstógyógyfürdőn az NyTVE szervezésében az egyesület kardcsapata a Debreceni Atlétikai Club (DEAC) együttesével, a Békessy Béla Vívó Club (BBVC) sportolóival mérte össze erejét. A verseny külön érdekessége, hogy hosszú évek óta ez az első vívóverseny, melyet a helyi sportegyesület szervezett meg. A Nyírvidék tudósítója megjegyezte azt is, „hogy ez a sportág, amely évtizedeken keresztül a legtöbb dicsőséget és megbecsülést szerezte a magyar névnek, Nyíregyházán oly mostoha elbánásban részesült. Pedig a középiskolai versenyek megmutatták, hogy itt is találhatóak fel olyan tehetségek, kik megfelelő vezetés mellett a magyar vívósport erőteljes tényezőivé izmosodhatnak. De sportegyesületeink semmit sem követtek el annak érdekében, hogy a középiskolából kikerülő ifjúságnak a versenyszerű vívást lehetővé tegyék, holott ez az egyetlen út, mely a fejlődés felé vezethet.” A NyTVE végül hamar belátta, hogy a futball mellett a különböző sportágak fejlesztésére is szükség van, így rövid idő alatt hozzálátott a többi sportág, így a vívás életre keltéséhez. A nyíregyházi egyesület vívószakosztályának élén ekkor olyan kiváló sportemberek álltak, mint bihari Faragó Ödön nyugalmazott huszár alezredes, aki az elnöki posztot töltötte be, valamint alelnökként Csűrös Gyula nyugalmazott csendőr őrnagy, akik fáradságot nem kímélve fogtak hozzá, hogy megteremtsék a város vívósportját. Az 1932 szeptemberében megtartott rendezvényen tulajdonképpen be akarták bizonyítani azt, hogy Debrecen, Szeged és Győr után Nyíregyháza is be fog kapcsolódni azon vidéki városok közé, amelyekkel a magyar kardvívás szempontjából mindig számolni kell. A BBVC-t Benedek, Binay, dr. Nagy és Vikol összeállítású kardcsapat képviselte, velük szemben pedig az egykori Santellitánitvány, Skalitzky Géza által felkészített NyTVE egysége állt fel. A debreceniek nem voltak ismeretlenek, hiszen korábban Benedek és Binay a KISOK országos bajnokságát már megnyerték, Vikol János Észak-Magyarország 1931. évi kardvívóbajnoka volt, míg Nagy doktort a legjobb debreceni vívók között tartották számon.⁴⁶

⁴⁵ Nyírvidék, LIII: 93. 1932. április 26. 4.

⁴⁶ Nyírvidék, LIII: 209. 1932. szeptember 16. 2.

A nyíregyháziak a Balla, Csűrös, Jakab és dr. Pollák felállításban léptek a pástra. Különösen értékes teszi szereplésüket az a tény, hogy Magyarország leghíresebb vidéki vívóklubjának válogatott csapatával mérték össze erejüket. Miután Faragó Ödön szakosztályi elnök elmondta beszédét, délután 5 órakor kezdetét vette az összecsapás a Krúdy Szálló tánctermeiben. A tizenhat asszó során a nyíregyháziak bemutatták a vívósport minden szépségét. Hiába emelkedett ki tökéletesen kiforrott vívásával és nagy versenyrutinjával Vikol, az elismerés a nyíregyházi Jakab Györgyöt illette, aki mind a négy debreceni ellenfelét szebbnél szebb küzdelmekben fölényesen felülmúlta. A debreceniek tulajdonképpen a verseny sorsát csak a leghevesebb küzdelmek után, s csak az utolsó asszóban tudták a legminimálisabb arányban a maguk javára eldöntetni 9:7 arányban. Még a debreceni vívók vezetője, Májerszky Béla is a legnagyobb lelkesedéssel nyilatkozott a nyíregyházi vívók munkájáról, és kijelentette, hogy Debrecenben nem is hitték, hogy Nyíregyháza – melynek vívósportjáról eddig még semmit sem hallottak – olyan komoly csapattal rendelkezik, melynek tagjai minden vidéki versenyen a siker reményével vehetik fel a küzdelmet. Az egykori helyőrségi bajnok, a NyTVE vívószakosztályának vezetője, Faragó Ödön is elégedett lehetett az eredménnyel, hiszen rövid idő alatt sikerült egy nagyon erős és kitartó kardcsapatot összeállítania Nyíregyházán.⁴⁷

Végül ez a verseny volt az, mely révén megindult a vívóélet Szabolcs vármegye székhelyén. A NyTVE vívói a BBVC elleni összecsapáson olyan fejlett tudásról tettek tanúbizonyosságot, mely még a fővárosi sajtóban is erős visszhangot keltett, s mely mindenben igazolta azokat, akik Nyíregyházát megfelelő talajnak tartják ahhoz, hogy ezt a szép és nemes sportágat itt újra meghonosítsák. A minden oldalról megnyilvánuló nagy érdeklődés következtében a NyTVE vezetősége kapcsolatban lépett Szarka Andor vívómesterrel, aki tanítványai sürgetésére már október 3-án megkezdte őszi tanfolyamát az Iparos színház külön helyiségében, ahol kényelmes terem, s mosdókkal felszerelt külön férfi és női öltöző állt a vívók rendelkezésére. A NyTVE vezetősége külön megállapodást kötött az okleveles vívómesterrel, melynek értelmében a sportegyesület vívószakosztályának tagjait rendkívül kedvezményes díj ellenében fogja tanítani. A cél az volt, hogy az alacsony tandíjjal bárki igénybe vehesse majd a vívószakosztály adta lehetőségeket. Ráadásul az egyesület a tagoknak a legszükségesebb sportszereket is rendelkezésre bocsátja, akik pedig felszerelést akarnak beszerezni, azokat az egyesület révén igen olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett vehetik azt meg. A NyTVE még egy 16 méter hosszú linóleumplansot is vett vívószakosztálya számára, mellyel még ekkor nem sok vidéki egyesület rendelkezett. A vívószakosztály a férfiakon kívül külön női és gyermekcsoportot szervezett, melynek eredményeként 40 vívó kezdte meg az őszi szezont. Ezzel a feladattal egyébként a debreceniek ellen remekelő Jakab Györgyöt és társát dr. Pollák Györgyöt bízták meg. 1932. október 15–16-án a NyTVE ún. olimpiai nappal is készült, melyre világbajnok kardvívóink és világhírű női törvívóink is eljöttek. A vívók társaságát képviselte Filótás Ferenc ny. magyar királyi honvéd huszárezredes, Misley Sándor, a Szövetség főtitkára, Italo Santelli és Borsody László.⁴⁸

⁴⁷ Nyírvidék, LIII: 215. 1932. szeptember 22. 2.

⁴⁸ Nyírvidék, LIII: 223. 1932. október 2. 1.

A Nyírvidék 1932. október 11-i számában értesülhetünk a NyTVE olimpiai programjáról, melyben a magyar vívásról és vívókról egy rövid előadással is készült Filótás Ferenc.⁴⁹ „Az üdvözlések után megkezdődnek az olimpiai est izgalmas érdeklődéssel fogadott számai, amelyeket Filótás Ferenc ezredes bevezető ismertetése előz meg. Filótás ezredes a magyar kardvívók fölényes értékeire mutat rá, majd sorra jellemzi a kardvívó olimpikekonokat, és mestereket, akiknek neve hallatára lelkesen tüntet a közönség.”⁵⁰

1933. február 9-én a Vármegyeháza kistermében tartott értekezletet a NyTVE vezetősége, melyet az egyesület elnöke, dr. Mikecz Ödön főispán nyitott meg. A konferenciát este 7 órától egy bemutató követte a Színházban, ahol többek között a vívószakosztály jeles képviselői is megmutatták tudásukat. Filótás Tivadar és Jakab György stílusos párbajtőr vívást mutatott be, amely előtt a vívószakosztály vezetője, Faragó Ödön ismertette a kard és párbajtőr közötti különbségeket.⁵¹

A nyíregyházi állomáshelyű, Hadik András nevét viselő 4. huszárezredben szolgáló Idrányi Ferenc huszárezredes 1926 és 1928 között a Lovagló- és Hajtótanárképző Iskola valamint a sportoktatói és vívómesterképző tanfolyam I. évfolyamait is elvégezve, 1933. szeptember 1-jén beosztották a budapesti Sporttanár és Vívómesterképző Iskola állományába, tudniillik kiváló párbajtőrívó volt. Ezt megelőzően 1930. március 1-jétől a nyíregyházi ezred egyik sportoktató tisztjeként szolgált.⁵² Idrányi *Kardvívás* címmel 1936-ban írt egy tanulmányt is.

Jekelfalussy Piller György

1933. október 11-én a Vármegyeháza kistermében tanácskozott a NyTVE vezetősége, ahol ismét dr. Mikecz Ödön főispán elnökölt. A tanácskozáson Faragó Ödön bejelentette, hogy a vívás havi díja 5 pengőre, a gyermekeknek pedig 3 pengőre csökkent.⁵³ Továbbá Jekelfalussy Piller György százados személyében aktív, új vívómester került a szakosztályhoz. A katonai múlttal rendelkező sportember személyét a Magyar Vívó Szövetség támogatásával sikerült kiválasztani, aki a NyTVE tornacsarnokában kezdte meg tanfolyamát.⁵⁴

A személyi okok miatt az egyesület vívói később tudták elkezdni az edzést az 1933/1934-es idényre, így első

Idrányi Ferenc

⁴⁹ Nyírvidék, LIII: 230. 1932. október 11. 4.

⁵⁰ Nyírvidék, LIII: 236. 1932. október 18. 2.

⁵¹ Nyírvidék, LIV: 33. 1933. február 10. 2.

⁵² BENE JÁNOS-SZABÓ PÉTER: A magyar királyi honvéd huszár tisztikar 1938–1945. Nyíregyháza, 2003. Jóna András Múzeum Kiadványai. 116.

⁵³ Szabolcsi Hírlap, I: 184. 1933. október 12. 2.

⁵⁴ Szabolcsi Hírlap, I: 212. 1933. november 16. 6.

mérkőzésükre csak 1934. február 11-én került sor Kisvárdán. A KUE meghívására érkezett a városba a debreceni Békéssy Béla Vívó Club (BBVC) kardcsapata és a nyíregyháziak Szathmáry, Bakos, Jakab, Neubauer összeállítású együttese. Az első összecsapás a két megyeszékhely csapata között zajlott le, melyet végül a debreceniek nyertek meg 11:5 arányban, majd ezt követően a nyíregyháziak győztek ilyen arányban Kisvárdai csapata ellen a Bakos, Jakab, Neubauer, Sichermann felállásban. A verseny eredményhirdetésekor végül a nyíregyházi gárda állhatott fel a dobogó második fokára.⁵⁵

1934. március 10–11-én barátságos kardcsapatverseny megrendezésére került sor az Iparos székház nagytermében, mely küzdelemre a fővárosi BSzKRT (Budapest Székesfőváros Közlekedési Részvénytársaság) két jó képességű csapatát sikerült ellenfélnek megnyerni. A verseny létrehozása és lebonyolítása Faragó Ödön vívószakosztályi elnök érdeme volt. Ez volt az első eset, hogy a nyíregyháziak fővárosi kardozókkal mérkőztek össze erejük és tudásukat. A kétnapos program során a zsűri elnök szerepét Rády József ezredes vállalta el. Szombaton először a másodosztályú csapatok álltak fel a pástra. A NyTVE II. dr. Balla, Fraknóy, Neubauer, Rejtő összeállítású kardcsapata 11:5 arányú fölényes győzelemmel múlta felül a BSzKRT II. Herczog, Hulik, Kovács, dr. Soós együttesét. Rejtő ráadásul egymaga négy győzelmet aratott. A vasárnapi elsőosztályú mérkőzésen az NyTVE I. is győzni tudott, méghozzá 9:5 arányban múlta felül a BSzKRT I. csapatát. A nyíregyháziak közül ismét magasan kiemelkedett Jakab György, aki pompás technikával vívta végig a versenyt és szebbnél-szebb akciókkal minden ellenfelét biztosan győzte le úgy, hogy tust is alig kapott. Szathmáry is nagyon jó formában volt, Bakos és dr. Pollák pedig hiányos felkészülésük ellenére is szépen vívtak. A mérkőzések közben a BSzKRT részéről dr. Hajdu János tőr, párbajtőr, míg a nyíregyháziakat képviselve Skalitzky Géza kardakadémiát mutatott be az NyTVE mesterével Szabó Jánossal és helyi vívókkal együtt. Szombat este a két egyesület vívói a Korona Szálló éttermében tartottak közös vacsorát.⁵⁶

1935. november 1-jén nyitotta meg az NyTVE a Bethlen utcai sportcsarnokában téli vívótanfolyamát férfiak, nők és gyermekek részére. A képzést Szabó János katonai vívómester látta el, aki egyaránt vállalta kezdők és versenyvívók oktatását. Az egyesület ráadásul a kezdők számára felszerelést is biztosított úgy, hogy mentesültek a költséges vívófelszerelés beszerzésétől.⁵⁷

1936. február 19-én még Buj községbe is ellátogattak a nyíregyházi vívók, ahol a helyi sportolókkal mutattak be vívóakadémiát. Az NyTVE részéről Huszár főhadnagy, Krasznay hadnagy, Balla István dr., Szabó János vívómester érkezett a felső-dacai járási településre. Jó példa volt ez a rendezvény arra, hogy a megyeszékhelyi sportegyesülete is nagy hatást tud gyakorolni Szabolcs vármegye többi községére is.⁵⁸

1936. március 22-én az NyTVE megtartotta kerületi kardcsapatversenyét, melyet szoros küzdelmek után az országos vidéki bajnok, a debreceni Békéssy Béla Vívó

⁵⁵ Szabolcsi Hírlap, II: 35. 1934. február 14. 4.

⁵⁶ Szabolcsi Hírlap, II: 59. 1934. március 14. 6.

⁵⁷ Nyírvidék Szabolcsi Hírlap, III: 252. 1935. november 5. 6.

⁵⁸ Nyírvidék Szabolcsi Hírlap, IV: 41. 1936. február 19. 3.

Club (BBVC) nyert meg a nyíregyháziak elsőosztályú csapatát megelőzve. A BBVC a Bogáthy, Cserjés, Pallaghy, Gottenhuber, Buray, Ungár összeállítású csapatával lépett a pástra az NyTVE Jakab, Krasznay, dr. Balla, Nógrády felállású együttesével szemben. A nyíregyháziak részéről ismét Jakab György vívása emelkedett ki: a debreceniek elleni nyolc mérkőzésből hetet megnyert. Minden akcióját átgondolva, kiváló tempóérzéssel vitte végig. A debreceniek legjobbja Bogáthy ezredes volt, akinek nagy része volt a csapata győzelmében.⁵⁹

1936. június 1-jén Skalitzky Géza budapesti vívómester az NyTVE kérésére megkezdte nyári vívótanfolyamát Nyíregyházán valamennyi korosztály számára a Bethlen utcai sportszarnokban. A vívófelszerelést a kezdők számára ezúttal is a sportegyesület biztosította. Jelentkezni a Bocskai utca 3. szám alatt Balázs Györgynél, vagy a Vármegyeházán Jakab Györgynél lehetett.⁶⁰

1936. október 3-án a NyTVE hívására Nyíregyházára érkeztek a berlini olimpiai magyar bajnokai, akik bemutatót is tartottak a város közönségének. Ekkor mérte össze erejét Filótás Ferenc ny. huszárezredes, a Vívó Szövetség ügyvezető elnöke Kabos Endre olimpiai kardvívóbajnokkal. A Nyírvidék a rendezvényen megjelent vívókról a következőképpen tudósított: „Elek Ilona és Varga Ilus lépnek ezután a planszra és bemutatják a hölgy törvívás magasiskoláját. Bámulatos ügyességgel kezelik a szerszámukat és tüntető tapsok között váltják fel őket férfikollégáik. A világbajnok Kabos és Rajcsányi, majd Kovács és Berczelly asszónak egymással, amelynek során alkalmá

⁵⁹ Nyírvidék Szabolcsi Hírlap, IV: 71. 1936. március 25. 6.
⁶⁰ Nyírvidék Szabolcsi Hírlap, IV: 124. 1936. május 29. 2.

van a közönségnek megcsodálni a magyar kard legkiválóbb forgatóinak kifinomodott művészetét. Különösen a Kabos-Rajcsányi asszó aratott nagy sikert. Befejezésül Filótás Ferenc, a Vívó Szövetség elnöke és Kabos Endre mérköztek egymással. Filótás ezredes 35 évvel ezelőtt ragadta meg először a kardot, de még ma is fiatalos frissességgel kezeli a magyarok e retteget fegyverét. Filótás Ferencet, aki szuggesztív erejű vezetésével főrészesen volt a magyar vívó sport berlini sikereinek, melegen ünnepelte a közönség.”⁶¹

A második világháború kirobbanásával ismét megtorpant a vívóélet Nyíregyházán. Miután az ország 1941 júniusában hadviselő fél lett, a vívás is háttérbe szorult vagy katonai jelleget öltött. A háborúba lépést megelőzően, 1940. december 24-től vitéz Bély Alajos ezredes, a 4. (Hadik) huszárezred korábbi parancsnoka lett a Magyar Királyi „Toldi Miklós” Honvéd Sporttánár és Vívómesterképző Intézet vezetője.⁶²

Már a háború árnyékában rendezték 1942. április 26-án, a nyíregyházi honvédtisztek vívóversenyét. A sportrendezvényt az év elején alakult Honvéd Tiszti Vívó Club szervezte meg, melynek elnöke vitéz Máriay Aladár vezérőrnagy volt. Olyan honvédtisztek szerepeltek a versenyen, mint vitéz Muzsai Ferenc alezredes, Huszár László százados és Szabó János, az NYTVE egykori katonai vívómestere. A program helyszínéül a Kossuth Lajos Gimnázium tornaterme szolgált. A vendégek számára hideg ételről is gondoskodtak, belépődíj pedig nem volt.⁶³

További hírek a nyíregyházi vívóéletből nem maradtak fenn a megyei sajtóban. A második világháború a nyíregyházi sportolókat is a frontra kényszerítette. Voltak közülük, akik visszatértek a háború után, de voltak olyanok is, akik már soha többé nem léphettek a pástra. Egy korszak ért véget ekkor a nyíregyházi vívósport életében.

Bély Alajos

⁶¹ Nyírvidék Szabolcsi Hírlap, IV: 227. 1936. október 3. 2.

⁶² BENE JÁNOS–SZABÓ PÉTER: A magyar királyi honvéd huszár tisztikar 1938–1945. Nyíregyháza, 2003. Jóna András Múzeum Kiadványai. 44.

⁶³ Nyírvidék Szabolcsi Hírlap, X: 90. 1942. április 22. 2.